

Marcel Štefančič, jr.

**FILMSKI
ALMANAH
2014**

Rast najboljših let našega življenja

Ljubljana, 2015

Marcel Štefančič, jr.

FILMSKI ALMANAH 2014

Rast najboljših let našega življenja

© Marcel Štefančič, jr., 2015, vse pravice pridržane

Izdajatelj in založnik:

UMco d. d.

Urednik: Samo Rugelj

Pomočnica urednika: Renate Rugelj

Oblikovanje ovitka: Žiga Valetič

Postavitev: Aleš Cimprič

Fotografije na naslovnici in v notranjosti: iz arhiva filmskih distributerjev za promocijske namene

Tisk: NTD d. o. o.

Naklada: prvi natis, 200 izvodov, sprotni tisk

Ljubljana, 2015

ISSN 1318-2455

Izdajo Filmskega Almanaha 2014 so podprli:

- Cineplexx, zanj: Enver Hadžiabdić
- Continental film, zanj: Manja Verbič
- Fivia, zanj: Janko Čretnik
- Javni zavod Kinodvor, zanj: Nina Peče
- Kolosej, zanj: Gregor Medved

UMco d. d.

Leskoškova 12, 1000 Ljubljana

tel.: 01/520 18 30

e-pošta: premiera@umco.si

www.premiera.si

KAZALO IZVIRNIH IN DOMAČIH NASLOVOV

10 stvari, ki jih pri lanskih Oskarjih ne razumem	23	<i>Anchorman 2: The Legend Continues</i>	94
12 let suženj	24	Annabelle	38
<i>12 years a Slave</i>	24	Antboy	38
<i>22 Jump Street</i>	25	<i>As Above, So Below</i>	101
22 Jump Street:		Atomski z desne	39
Mladeniča na faksu	25	<i>Atomski zdesna</i>	39
<i>3 Days to Kill</i>	26	Avioni 2: V akciji	40
3 dni za uboj	26	<i>Avis de mistral</i>	137
300 – Vzpon imperija	28	<i>Bad Johnson</i>	157
<i>300: Rise of an Empire</i>	28	<i>Bag Man, The</i>	112
<i>47 Ronin</i>	27	Batler	41
47. ronin	27	<i>Before I Go to Sleep</i>	195
9 mesecev šoka	29	Bekas	42
<i>9 mois ferme</i>	29	Bela in Sebastijan	42
Abeceda	30	<i>Belle et la Bête, La</i>	116
Adelino življenje	31	<i>Belle et Sébastien</i>	42
<i>Adore</i>	171	Bes	43
Agent Ryan	32	Bettie gre	44
Alabama Monroe	34	Bi se gnetli na tej metli	45
Alan Partridge: Alfa samec	33	<i>Biene Maja, Die</i>	49
<i>Alan Partridge: Alpha Papa</i>	33	<i>Blended</i>	181
<i>Alceste à bicyclette</i>	252	<i>Blood Ties</i>	110
<i>Alphabet</i>	30	Bog, le kaj smo zagrešili?	47
Amaterji	35	Boj za	45
<i>Amazing Spider-Man 2, The</i>	148	<i>Boxtrolls, The</i>	223
<i>Amazonia</i>	36	<i>Boyhood</i>	62
Amazonija	36	Božiček in jaz	46
<i>American Hustle</i>	36	Božičkov vajenec in	
Ameriške prevare	36	čarobna snežinka	46

<i>Broken Circle Breakdown, The</i>	34	<i>Elle s'en va</i>	44
<i>Butec in butec DA</i>	47	<i>Endless Love</i>	147
<i>Butler, The</i>	41	<i>Epizoda u životu</i>	
<i>Captain America:</i>		<i>berača željeza</i>	61
<i>The Winter Soldier</i>	221	<i>Epizoda v življenju</i>	
<i>Château en Italie, Un</i>	79	<i>zbiralca železa</i>	61
<i>Chef</i>	221	<i>Equalizer, The</i>	194
<i>Cloudy with a</i>		<i>Exodus: Gods and Kings</i>	59
<i>Chance of Meatballs 2</i>	173	<i>Expendables 3</i>	186
<i>Cold in July</i>	140	<i>Fading Gigolo</i>	209
<i>Congress, The</i>	108	<i>Fantovska leta</i>	62
<i>Couleur de peau: Miel</i>	132	<i>Festival 35-mm filma</i>	68
<i>Cuban Fury</i>	111	<i>Festival dokumentarnega</i>	
<i>Čarovnija v mesečini</i>	48	<i>filma</i>	64
<i>Čebelica Maja</i>	49	<i>FIFA: Združene strasti</i>	69
<i>Čistka: Anarhija</i>	50	<i>Francozinje</i>	71
<i>Dallas Buyers Club</i>	106	<i>Free Birds</i>	199
<i>Dawn of the Planet</i>		<i>Fury</i>	43
<i>of the Apes</i>	254	<i>G. Turner</i>	75
<i>Deliver Us From Evil</i>	203	<i>Garçons et Guillaume,</i>	
<i>Deux jours, une nuit</i>	56	<i>à table!, Les</i>	126
<i>Divergent</i>	201	<i>Gemma Boverly</i>	71
<i>Djúpið</i>	72	<i>Get Santa</i>	232
<i>Dobrodošli v New Yorku</i>	51	<i>Giver, The</i>	237
<i>Dolga pot navzdol</i>	53	<i>Globina</i>	72
<i>Don Jon</i>	53	<i>Godzila</i>	73
<i>Dracula Untold</i>	55	<i>Godzilla</i>	73
<i>Drakula: Skrita zgodba</i>	55	<i>Gone Girl</i>	151
<i>Drevo</i>	55	<i>Gozdovi so še vedno zeleni</i>	76
<i>Drobižki</i>	56	<i>Grace monaška</i>	78
<i>Dumb and Dumber To</i>	47	<i>Grace of Monaco</i>	78
<i>Dva dneva, ena noč</i>	56	<i>Grad v Italiji</i>	79
<i>Dva obraza januarja</i>	58	<i>Grand Budapest hotel</i>	80
<i>Edge of Tomorrow</i>	143	<i>Grand Budapest Hotel, The</i>	80
<i>Edini preživeli</i>	61	<i>Grande bellezza, La</i>	146
<i>Eksodus: Bogovi in kralji</i>	59	<i>Grossmann</i>	82

<i>Guardians of the Galaxy</i>	234	<i>Jeune & jolie</i>	137
<i>Hector and the Search for Happiness</i>	83	Ježek in vran pričarata Božič	94
Hector in iskanje sreče	83	<i>Jimmy's Hall</i>	95
<i>Her</i>	178	Jimmyjev dom	95
<i>Hercules</i>	83	Joe	96
Herkules	83	John Wick	97
Hiša velikega čarodeja	85	Jurij in pogumni vitezi	98
<i>Hobbit, The: The Battle of the Five Armies</i>	85	<i>Justin and the Knights of Valour</i>	98
Hobit: Bitka petih vojska	85	Justin Bieber: Believe	98
<i>Homefront</i>	215	<i>Justin Bieber's Believe</i>	98
<i>Horrible Bosses 2</i>	102	Kako izuriti svojega zmaja 2	99
Hotel	87	Kako ne umreti na zahodu	100
<i>Hotell</i>	87	Kako se znebiti šefa 2	102
<i>House of Magic, The</i>	85	Kakor zgoraj, tako spodaj	101
<i>How to Train Your Dragon 2</i>	99	<i>Kapringen</i>	230
Hrabri avtek Plodi	87	Kdo mi ugrabi ženo	102
<i>Hundraåringen som klev ut genom fönstret och försvann</i>	220	Kino Otok	103
<i>Hundred-Foot Journey, The</i>	190	<i>Kis uykusu</i>	250
<i>Hunger Games, The: Mockingjay - Part 1</i>	88	Klub zdravja Dallas	106
<i>I, Frankenstein</i>	93	Kongres	108
Igre lakote: Upor, 1. del	88	<i>Kraftidioten</i>	35
<i>Immigrant, The</i>	197	Krogi	110
Inferno	89	<i>Krugovi</i>	110
<i>Interstellar</i>	133	Krvne vezi	110
<i>Into the Storm</i>	245	Kubanska salsa	111
<i>Invisible Woman, The</i>	149	Kurir	112
Iskanje Pernatega kralja	92	<i>Kvinden i buret</i>	259
<i>Jack Ryan: Shadow Recruit</i>	32	Labirint	113
<i>Jauja</i>	93	<i>Laggies</i>	241
Jauja: Raj na zemlji	93	<i>L'apprenti Père Noël et le flocon magique</i>	46
Jaz, Frankenstein	93	<i>Legend of Hercules, The</i>	114
Jebeš novice	94	Legenda o Herkulu	114
		Lego film	114

<i>Lego Movie</i>	114	Mlada in lepa	137
Lepotica in zver	116	Moje poletje v Provansi	137
<i>Let's Be Cops</i>	210	Montevideo, se vidimo!	138
<i>Life of Crime</i>	102	<i>Montevideo, vidimo se!</i>	138
Liffe	116	<i>Monuments Men, The</i>	236
<i>L'image manquante</i>	211	Možje X: Dnevi	
Ljubezen je čudna reč	123	prihodnje preteklosti	139
Locke	124	<i>Mr. Peabody and Sherman</i>	200
<i>Lone Survivor</i>	61	<i>Mr. Turner</i>	75
<i>Long Way Down, A</i>	53	Mraz v juliju	140
<i>Look of Love, The</i>	176	Na koncu mavrice	143
<i>Love is Strange</i>	123	Na robu jutrišnjega dne	143
<i>Love Punch, The</i>	229	Najboljše smo!	141
<i>Love, Rosie</i>	143	Najini otroci	142
Lucy	124	Nebraska	144
<i>Lunchbox, The</i>	177	<i>Need For Speed</i>	257
<i>Magasin des suicides, Le</i>	229	<i>Neighbors</i>	214
<i>Magic in the Moonlight</i>	48	Neskončna lepota	146
<i>Maleficent</i>	251	Neskončna ljubezen	147
Mali Budo	126	Neverjetni Spider-Man 2	148
Mamin sinko	126	Nevidna ženska	149
<i>Maps to the Stars</i>	192	Ni je več	151
<i>Mask of Democracy, The</i>	127	Ničelni teorem	150
Maska demokracije	127	<i>Night at the Museum:</i>	
Maščevanje v visokih petah	131	<i>Secret of the Tomb</i>	160
<i>Maze Runner, The</i>	113	Nikec na počitnicah	153
McLaren v Kinoteki	131	Nimfomanka - 1. del	153
Medena koža	132	Nimfomanka - 2. del	154
Medvedek Paddington	133	Ninja želve	156
Medzvezdje	133	Njegov porednež	157
Mesto greha:		<i>Noah</i>	160
Ženska za umret	134	Noč grozljivk	158
Michael Kohlhaas	136	Noč v muzeju:	
<i>Million Ways to Die</i>		Skrivnost grobnice	160
<i>in the West, A</i>	100	Noe	160
<i>Minuscule</i>	56	Nonstop	169

<i>Non-Stop</i>	169	Plačanci 3	186
<i>November Man, The</i>	170	<i>Planes: Fire and Rescue</i>	40
Novembrski mož	170	Pločevinko	188
<i>Nut Job, The</i>	228	<i>Pompeii</i>	188
<i>Nymphomaniac: Vol. I</i>	153	Pompeji	188
<i>Nymphomaniac: Vol. II</i>	154	Popotovanje	
Občudovani	171	tisočerih okusov	190
Oblačno z mesnimi		Pot v raj	193
kroglicami 2	173	Potepuh Tomaž	191
Oblaki nad Sils Mario	173	Poti k zvezdam	192
Obljuba	175	Poti	192
Obraz ljubezni	176	Pravičnik	194
Odpleši svoje sanje:		Preden zaspim	195
Združene moči	176	Preteklost	196
Okus po ljubezni	177	Preusmerjeni	197
Ona	178	Priseljenka	197
<i>Only Lovers Left Alive</i>	239	<i>Prisoners</i>	231
<i>Other Woman, The</i>	131	<i>Promise, A</i>	175
Oto nosorog	180	Purana na begu	199
<i>Otto er et Næsehorn</i>	180	<i>Purge, The: Anarchy</i>	50
Ouija	180	Pustolovščine gospoda	
Pa ne že spet ti!	181	Peabodyja in Shermana	200
<i>Paddington</i>	133	<i>Queen & Country</i>	247
Panika	182	<i>Qu'est-ce qu'on a fait</i>	
<i>Paranormal Activity:</i>		<i>au Bon Dieu?</i>	47
<i>Marked Ones</i>	184	Racija 2	200
Paranormalno: Označeni	184	<i>Raid 2, The: Berandal</i>	200
<i>Passé, La</i>	196	Razcepljeni	201
<i>Pelle Politibil på sporet</i>	87	<i>Redirected</i>	197
<i>Penguins of Madagascar</i>	184	<i>Resan till</i>	
<i>Perdre la raison, A</i>	142	<i>Fjäderkungens Rike</i>	92
<i>Père Noël, Le</i>	46	Reševanje gospoda Banksa	202
Pingvini z Madagaskarja	184	Reši nas hudega	203
<i>Pioneer</i>	185	Rio 2	204
Pionir	185	<i>Ritter Rost - Eisenhart und</i>	
<i>Pirate Fairy, The</i>	257	<i>voll verbeult</i>	188

RoboCop	204	Škatlarji	223
<i>Room on the Broom</i>	45	Tarzan	223
Samba	206	<i>Teenage Mutant</i>	
<i>Saving Mr. Banks</i>	202	<i>Ninja Turtles</i>	156
<i>Secret Life of Walter</i>		<i>That Awkward Moment</i>	224
<i>Mitty, The</i>	211	Tir	224
Sedmi sin	207	Tisti čudni občutek	224
Seks na eks	207	<i>Tom le cancre</i>	191
<i>Seventh Son</i>	207	<i>Tracks</i>	192
<i>Sex Tape</i>	246	Transcendence	225
Signal	208	<i>Transcendence</i>	225
<i>Signal, The</i>	208	Transformerji:	
<i>Sils Maria</i>	173	Doba izumrtja	227
<i>Sin City: A Dame to Kill For</i>	134	<i>Transformers:</i>	
Sivolasi žigolo	209	<i>Age of Extinction</i>	227
Skoraj policaja	210	<i>Trash</i>	213
Skrivnostno življenje		Trd oreh	228
Walterja Mittyja	211	Trgovinica za samomore	229
Slika, ki je ni	211	<i>Two Faces of January, The</i>	58
Smeti	213	Udar ljubezni	229
<i>Solan og Ludvig -</i>		Ugrabitev	230
<i>Jul i Flåklypa</i>	94	Ugrabljeni	231
Sosedi	214	Ujemi Božička	232
<i>Sous les jupes des filles</i>	71	<i>United Passions</i>	69
Sovražnik pred vrati	215	V osrčju viharja	245
Spomenik Majklu		<i>Vacances du petit Nicolas</i>	153
Džeksonu	216	<i>Vampire Academy</i>	233
Sprehod med nagrobniki		Vampirski akademija	233
	218	Varuh spominov	237
Sprehod z dinozavri	219	Varuhi galaksije	234
<i>Step Up 5: All In</i>	176	Varuhi zapuščine	236
Stoletnik, ki je zlezal skozi		Večna ljubimca	239
okno in izginil	220	Večna najstnica	241
Stotnik Amerika -		<i>Vi är bäst!</i>	141
Zimski vojak	221	<i>Vie d'Adèle, La</i>	31
Šef	221	Vloga za Emo	241

Volk z Wall Streeta	242	Zapelji me	247
Vroči posnetki	246	Zelena utopija	248
<i>Wadjda</i>	249	Zeleno kolo	249
<i>Wälder sind noch grün, Die</i>	76	<i>Zero Theorem, The</i>	150
<i>Walk Among the</i>		Zimska pripoved	250
<i>Tombstone, A</i>	218	Zimsko spanje	250
<i>Walk of Shame</i>	207	Zlohotnica	251
<i>Walking with Dinosaurs 3D</i>	219	Zora Planeta opic	254
<i>Welcome to New York</i>	51	<i>Zoran, il mio nipote scemo</i>	253
<i>Winter's Tale</i>	250	Zoran, moj nečak idiot	253
<i>Wolf of Wall Street, The</i>	242	Zulu	256
<i>Woman Who Brushed Off</i>		Zvončica in piratska vila	257
<i>Her Tears, The</i>	258	Želja po hitrosti	257
<i>X-Men: Days of Future Past</i>	139	Ženska v kletki	259
Z Molièrom na kolesu	252	Ženska, ki si je otrla solze	258
Za kraljico in domovino	247		

ZADNJA BOGINJA

Lauren Bacall je zapeljala celo papeža Pija XII

Leta 1950 sta se Lauren Bacall in Humphrey Bogart med potjo v Afriko, kjer naj bi John Huston z Bogartom in Katharine Hepburn posnel Afriško kraljico, ustavila v Evropi. Obiskala sta London in Pariz, si ogledala vse atrakcije, ki jih moraš videti, preden umreš (Seno, Place de la Concorde, Versailles, Fontainebleau, Slavolok zmage, Elizejske poljane, hotel Ritz, Café de la Paix, Diorjeve štacune, boljši trg ipd.), mahala fenom in pozirala. V Benetkah ni bilo nič drugače. Ko sta se z gondolo peljala po Velikem kanalu, jima je sledila truma gondol in čolnov. Feni so ju fotografirali – in onadva sta fotografirala fene, kako ju fotografirajo.

Potem sta odšla v Rim, kjer ju je čakala največja atrakcija, atrakcija atrakcij, ultimativno doživetje – ne Fontana di Trevi, ampak papež Pij XII. Neki monsignor jima je namreč obljubil, da ju bo papež sprejel. Lauren Bacall je stisnilo – kaj če papež ve, da je Židinja? Jo bo kljub temu sprejel? S tem je že imela težave – v mladosti in kasneje, v New Yorku in Hollywoodu. Zato je skrivala, da je Židinja. Ni bila edina – igralci židovskega rodu so spreminjali imena, da bi zvenela ameriško in da bi bili sprejemljivejši, v holivudskih filmih pa v tem času zlepa niste našli židovskega lika. Antisemitizem v Ameriki tudi med vojno ni presahnil. Toda: če papež nima težav z Bogartom, ki je bil takrat že četrtič poročen, potem jih tudi z njo ne bo imel, si je mislila.

Pij XII. – »Hitlerjev papež«, kot ga je kasneje krstil njegov biograf John Cornwell – ju je sprejel. Skozi Vatikanski muzej in Sikstinsko kapelo ter kopicico vedno manjših soban so ju odpeljali v sobo, kjer sta ga potem, stisnjena k steni, čakala in dočakala. Bil je nižje rasti, kot je pričakovala. Priklonila se je – in poljubila njegov prstan. »Bila sem ohromljena, in ko se mi je približal, me je zelo napeto gledal, pri tem pa me je držal za roko in me ni hotel spustiti, tako da nisem mogla niti poklekniti, saj sem ugotovila, da je moja zadnjica zadela ob mizo,« se je spominjala v avtobigrafiji *By Myself* (1978), ki jo je res napisala sama, by herself, brez »pisateljskih duhov«.

In kot je posebej poudarila, jo je papež »gledal tako dolgo, tako nepremično in tako strastno«, da ji je Bogart zvečer rekel: »Ne bodi prese- nečena, če bodo iz Vatikana sporočili, da te hoče papež še kdaj videti.« Šur. Samo zažvižga naj! Saj zna žvižgati, ne? Stisne ustnice – in pihne.

Lauren Bacall je bila za papeža očitno še večje doživetje, kot je bil on zanjo, toda občutki in fantazije, ki so ga stresali in požirali, ko jo je nepremično, strastno gledal in držal za roko, so bili, kot se za njegovo Nezmotljivost spodobi, nezmotljivi. Le kako bi se lahko motil, če se ni motilo milijone in milijone fenov, moških in žensk, ki so jo nepremič- no in strastno požirali? In pri tem je niti niso držali za roko. Pij XII. si verjetno potem roke, s katero se je dotaknil Lauren Bacall, še dolgo ni umil.

Papež jo je gledal tako nepremično in tako strastno kot milijoni, ko so jo leta 1944 zagledali v Hawksovem filmu *Imeti ali ne*, posnetem po romanu Ernesta Hemingwaya. Howard Hawks je namreč s Hemingwayem stavil, da lahko film posname tudi po njegovem najslabšem romanu. In to mu je več kot uspelo.

Film *Imeti ali ne* je bil priložnost, da Bogart še enkrat odigra to, kar je igral v nadvse uspešni *Casablanci* (1942), ciničnega romantika, in- diferentnega do sveta, politike in soljudi, ki pa nagonsko ve, kaj mora narediti, ko pokliče dolžnost, le da tokrat ni bil parkiran v francoski, vichyjevski *Casablanci*, ampak na francoskem otočku Martinique, ki ga je ravno prevzel pronacistični vichyjevski režim.

Toda film *Imeti ali ne* je še bolj kot stava, ki jo je izgubil Ernest He- mingway, zaslovel kot lansirna ploščad, s katere je poletel nov talent, nov obraz, ki ga je Hawksova žena Nancy leta 1943 zagledala na naslovnici revije *Harper's Bazaar* – Lauren Bacall. Hawks je takoj sklenil, da bo puncu z naslovnice ponudil pogodbo in da bo to svoje »odkritje« prelevil v zvezdo, v novo filmsko boginjo, v popolni kalejdoskop svojih fantazij.

Lauren Bacall še ni bila Lauren Bacall, ampak Betty Bacal. Z enim l. Še prej pa je bila Betty Joan Perske. Hči Romunke in Poljaka, ki je hitro izginil. Nekega soparnega večera leta 1924 je šla njena mama v kino, dobila popadke – in rodila se je Betty. Vidite. Betty je sanjarila o filmih, Bette Davis, slavi, glamurju. Kar je jezilo njeno mamo: »nice Jewish girls« pač ne kadijo, ne sanjajo o slavi in glamurju – in ne igrajo v filmih. Ne da je bilo to treba sploh reči. Betty je bila itak prepričana, da ne bo nikoli igralka – bila je previsoka, previtka in preploska.

Kar pa je ni ustavilo. Ko je gledala film Njegovo nezvesto dekletko (1940), v katerem je Rosalind Russell igrala reporterko, je sklenila, da bo postala reporterka. Ko je gledala Belo parado (1934), v kateri je Loretta Young igrala medicinsko sestro, je sklenila, da bo postala medicinska sestra. Ko je gledala filme z Margaret Sullavan, pa se je ostrigla, da bi izgledala kot Margaret Sullavan. Vstopnica je stala le 25 centov. Sanje so bile poceni.

Toda sanjarila je tudi njena mama: pri treh jo je poslala v plesno šolo, pri dvanajstih pa v gledališko šolo (New York School of the Theatre). Obenem je najela fotografa, da jo je fotografiral, fotografije pa je potem razposlala različnim modnim agencijam. In seveda, takoj po maturi – pri petnajstih! – jo je vpisala na gledališko akademijo (American Academy of Dramatic Arts), kjer se je učila pravilne tehnike dihanja, projiciranja emocij, pantomime, improvizacije, umivanja pred namišljenim umivalnikom, obvladovanja vseh delov in organov telesa (oh, in treme), intonacije, imitiranja sove, mečevanja, omedlevanja in hoje s knjigo na glavi, tako da je že kmalu trkala na vrata garderob, v katerih so se na broadwajske nastope pripravljale velike zvezde (Bette Davis!), jim izročala šopke in pela hvalnice, jih moledovala za avtograme, se udinjala kot biljeterka in hostesa, prodajala revijo za brezposelne igralce, manično hodila na avdicije in včasih, v kaki gledališki predstavi, tudi dobila kako manjšo, nemo vlogo, ki pa je ni odpeljala daleč. Le svojemu priimku Bacal je dodala še en l, tako da je bila zdaj Bacall, Betty Bacall. In miss Greenwich Villagea. Ne da jo je to premaknilo.

Zakaj bi okrog hodila z nožem, če pa imajo vsi drugi pištole, si je verjetno rekla, ko je začela pri šestnajstih oblegati modne agencije, ki so jo potem res angažirale, toda le za rutinske – manekenske, kataloške – reči, tako da je ostala v senci, dokler je ni britanski pisec Timothy Brooke, do katerega je čutila manj kot do tedaj še brezposelnega Kirka Douglasa, predstavil baronu Nicolasu de Gunzburgu, uredniku revije Harper's Bazaar, ki jo je predstavil Diani Vreeland, modni urednici revije Harper's Bazaar, ki je organizirala prestižne fotoseanse, ki so jo marca 1943, sredi II. svetovne vojne, pripeljale na naslovnico, ki jo je odpeljala v Hollywood, ki jo je poslal na sonce.

Film Imeti ali ne so propagirali s sloganom: »Končno! Bogart se ljubi s sebi enako!« On je lastnik čarterske barke, ona pa barska pevka. Njemu je ime Harry, njej pa Marie. On njo kliče Slim, ona pa njega Steve.

Ko jo piči, ga piči nazaj. Oba pikata. Vse sta že videla, vse slišala, vse doživela. Nič več ju ne more presenetiti, toda drug na drugega nista bila pripravljena. Ko drug drugemu prižigata cigarete in ko se obiskujeta v hotelskih sobah, dišita po seksu. In potem Slim, ko zapušča Stevovo sobo, dahne: »Saj veš, Steve, da ti z mano ni treba igrati. Ničesar ti ni treba reči in ničesar narediti. Popolnoma ničesar. Samo zažvižgaš lahko. Saj znaš žvižgati, Steve? Stisneš ustnice in pihneš.« In ko sta se poljubila, je navrgla: »Še bolje je, če pomagaš.«

In Lauren Bacall – elegantna in skulirana, vitalna in neodvisna, mehko lepa in eterično mesena, s soparnim, navzgor zasukanim pogledom in spuščnim, globokim, hripavim, zadimljenim glasom – je bila izstreljena. Bila je senzacija, atrakcija, meteor, fenomen, dogodek – izgledala je kot odgovor, kot povzetek vsega, za kar gre pri filmu, »kombinacija Grete Garbo, Marlene Dietrich, Mae West in Katharine Hepburn«, »največje odkritje vseh časov«. Bogart je sedel – in pisal. Svet si je podčrtal njene replike.

Zanjo bi lahko rekli to, kar je v komediji Moja sinička (1940) za svojo nevesto (Mae West) rekel W. C. Fields: »Tako je sveža, da je niso še niti odvili!« Stara je bila le 19 let. Toda pri 19 letih je izžarevala samozavest, do kakršne je Bogart prišel šele pri dobrih 40, pravi Ty Burr, avtor knjige Gods Like Us. Bogart je namreč šele v Hustonovem Malteškem sokolu (1941) – po dobrih desetih letih in po več kot 40 filmih! – našel svojo intonacijo, svoj tip, lik ciničnega romantika. Še več, Bacallova je govorila kot Sam Spade – kot Bogart v Malteškem sokolu. Bogart je potreboval veliko let in veliko filmov, da bi prijel. Bacallova je prijela takoj. To je bil njen prvi film.

Howard Hawks je z njo leta 1943, takoj po prihodu v Hollywood, podpisal sedemletno pogodbo. Prvič je videla Los Angeles: »Na vsaki strani ceste so bile palme, vse pa je bilo tako čisto. Nisem vedela, da obstajajo mesta, ki so tako čista. Čudovito. Veliko avtomobilov, nobenih taksijev, nobenih tramvajev, nekaj avtobusov. Ne prav dosti ljudi na cestah, kar se mi je zdelo čudno – in nobenih nebotičnikov ... Ta Kalifornija je bila res neverjetna. Izgledala je kot letovišče. Ali tu sploh kdo dela?« Poti nazaj ni bilo.

Nič posebnega. Potencialnim zvezdam so tedaj v Hollywoodu imena stalno popravljali, spreminjali, izboljševali, no, optimizirali. Hoteli so, da zvenijo. Da gredo v ušesa. In da jih je mogoče memorirati. Kako naj človek ve, kateri film mora gledati, če pa si ne more zapomniti imena

zvezdnika, ki ga pilotira? Zvezde so morale imeti tako preprosta in tako melodična imena kot psi.

Marion Michael Morrison je tako postal John Wayne. Marion? Nehajte – to je žensko ime. Archibald Leach? Neresno. Cary Grant se je slišalo bolje. Spangler Arlington Brugh? Kdo bi znal to ime sploh izgovoriti! Postal je Robert Taylor. Jean Harlow je bila najprej Harlean Carpenter, Barbara Stanwyck se je rodila kot Ruby Stevens, John Crawford pa je v Hollywood prišla kot Lucille Le Sueur, toda to ni bilo ime, s katerim bi lahko zaslovela.

Bi Cyd Charisse zaslovela s svojim pravim, krstnim imenom – Tula Finklea? Ne bi. Nikoli. Pa četudi bi plesala kot Tula Finklea. Oglejte si mjuzikl Dvigni zaveso (1953)! Plešeta Fred Astaire in Tula Finklea! To filma ne bi prodajalo. Plešeta Fred Astaire in Cyd Charisse! To je zvenelo bolje. Obstajala je še slabša možnost (Plešeta Frederic Austerlitz in Tula Finklea!), če bi Fred Astaire ostal Frederic Austerlitz.

Bacallova z imenom Betty Perske v Hollywoodu ne bi prišla daleč. Hawksu se je zdelo, da tudi z imenom Betty Bacall ne bi prišla v sanje. Ženski, ki jo je videl v svojih sanjah, se je najbolje podalo ime Lauren.

Toda sprememba imena je bila le začetek. Ko je Betty prišla v Hollywood, je prišla v tovarno. Igralci, režiserji, scenaristi, kostumografi, scenografi ipd. so bili le uslužbenci te tovarne – prihajali so ob 9.00 in odhajali zvečer. Tudi največje zvezde. Vsako jutro. Šest dni na teden. Brez zamude. In brez izgovorov. Bile so na plačah in dolgih pogodbah. Vse, kar so bile (in imele), so dolgovale studijski mašini. Zvezda ni bila nič mističnega, magičnega ali nebeškega. Niti približno: bila je ekonomska kategorija, služba, delovno mesto. Če kapitalizem ne bi obstajal, bi si ga Hollywood izmislil.

Hollywood v tej svoji »zlati dobi«, ki se je raztezala od prihoda zvoka pa vse tja do začetka petdesetih let, ni bil le mašina za izdelovanje filmov, ampak tudi mašina za izdelovanje zvezd, pravi Jeanine Basinger, avtorica knjige *The Star Machine*. Studio MGM je oznanjal, da ima več zvezd kot nebo. Kako so studijski šefi – recimo Louis B. Mayer, Jack Warner ali pa Harry Cohn – vedeli, kdo bo postal zvezda? Niso vedeli. Hazardirali so. Da je nekdo zvezda, so ugotovili šele, ko je vžgal, ko je prijel, ko je torej že postal zvezda. Za filmske zvezde velja to, kar velja za pornografijo: težko je reči, kaj je pornografija, toda ko jo vidiš, jo takoj prepoznaš.

Sprememba imena je bila le začetek popolne »znanstvene« preobrazbe. Vse motnje so odpravili. Če je zvezda škilila, so ji naštelali oči (Norma Shearer). Če je bila pegasta, so ji pege z ultravijolično terapijo nevtralizirali (Joan Crawford). Če je imela slabe zobe, so jih zravnali in pobelili (Eleanor Powell). Če je imela prevelika ušesa, so jih kirurško korigirali (Clark Gable). Če je imela asimetrične obrvi, so jih obrili in narisali (Lana Turner). Če je imela eno oko manjše od drugega, so ji nanj prilepili še umetno trepalnico (Rita Hayworth). Če je imela težave z besedami, ki se začenjajo s črko r, so ji iz scenarija pometali vse besede, ki se začenjajo s črko r (Kay Francis). Če ni znala igrati, so jo naučili (Esther Williams), poleg tega pa je itak vedno igrala isti lik. Če je bila prenizke rasti – nehajte, na platnu vse majhno izgleda veliko, anoreksično pa seksi.

Studijska mašina jih je merila in tehtala (kot sužnje, kot naravne vire), jim amputirala akcente, telesne hibe in mozolje ter redizajnirala lase, ustnice, oči, obrvi, zadnjice, boke, kolena in noge, ki so morale biti tako karizmatične kot obrazi. In obrazi so morali biti tako karizmatični in tako perfektni, da dialogov niso potrebovali – kot v nemih filmih. Vsaka zvezda, ki jo je izdelal Hollywood, je morala izgledati tako, da bi lahko igrala tudi v nemem filmu. Betty Perske je izgledala tako. Naslovnica revije Harper's Bazaar, na kateri jo je leta 1943 zagledala in »odkrila« Hawksova žena, je bila itak nemi film.

Kot rečeno, Bacallova je del predpriprav opravila, še preden je prišla v Hollywood, zato so ji hoteli popraviti le obrvi, lase in zobe, toda Hawks je rekel ne: hotel jo je tako, kakršna je bila. Če odštejemo, da jo je podvrgel lekcijam petja, da jo je posesivno skrival in da ji je rekel, naj govori čim manj in naj bo čim bolj skrivnostna, potem je opravil le en velik poseg: glas ji je krepko spustil, tako da je bil nizek, globok, hripav, zadimljen, seksi. Če je ženska razburjena, začne vreščati in piskati, je rekel, piskajoč glas pa mu je šel na živce, zato ji je glas izuril tako, da je lahko tudi v takih – ekstremnih, stresnih, emocionalnih – situacijah ostal nizek, globok, zadimljen, hripav, trombonski. Motnja je bila odpravljena.

Da bi bila preobrazba res perfektna, so zvezdam studijski reklamni oddelki napisali tudi nove, lažne, izmišljene biografije. Vse, kar je bilo dolgočasno ali moteče (z norimi mamami in pobeglimi očeti vred), so izbrisali. Vse, kar je bilo atraktivno, pa napihnilo. Če je zvezdnik

v mladosti plaval, so napisali, da je bil »prvak v plavanju«. Če je bil njegov oče vodovodar, so napisali, da je bil inženir – ali pa arhitekt. Če je del mladosti preživel v poboljševalnici, so napisali, da je »nadaljeval šolanje«. In če je bil gej, so ga oženili.

Te lažne, izmišljene, sfrizirane »biografije«, ki so jih lansirali studii, so kmalu parodirali celo sami holivudski filmi, recimo Ta čudoviti občutek (1949), v katerem pišejo lažno biografije nove zvezde: »Zaradi nje so se moški osemnajstkrat bojevali, rojena je bila v senci Eifflovega stolpa. To so dejstva – ostalo pa si lahko izmislite.«

Tudi pri Lauren Bacall so marsikaj zamolčali in sfrizirali: pobeglega očeta in njeno židovstvo so recimo zamolčali, obenem pa napisali, da je globok in hripav glas dobila tako, da je pol leta sedela v kanjonu in na ves glas kričala, kar ni bilo čisto res. V resnici je hodila na Mulholland Drive, hrib nad Hollywoodom, kjer je potem sedela in na glas brala Douglasov biblični bestseller Ogrinjalo.

Glavni produkt holivudske mašine niso bili filmi, ampak zvezde. Zvezda je bila pred filmom. Ja, imela je prednost pred filmom. Filme so ukrojili tako, da so se podali zvezdam. Napisali so jim jih na kožo. Da pa bi se filmi lahko podali zvezdam, so morali te najprej izdelati – ustvariti. Da se zvezda »rodi«, je bil le mit, ki ga je lansiral Hollywood, da bi pri gledalcih ustvaril občutek, da jim daje natanko to, kar so hoteli, da so torej zvezdo sami ustvarili, odkrili in kronali in da s študijske strani ni bilo nobenega kalkuliranja, pravi Basingerjeva. V resnici pa se zvezde niso »rojevale«, ampak so jih izdelovali – hladno, tovarniško, kalkulantsko. Tudi Lauren Bacall se ni »rodila«, ampak so jo izdelali. Hladno, tovarniško, kalkulantsko.

Hawks je bil njen Svengali, njen von Sternberg, njen kreator, njen Henry Ford. Hotel je najti popolno neznanko in jo predelati po svojih fantazijah – ter jo preleviti v svojo sanjsko kreacijo. Hja, zdizajnirati je hotel sanjsko žensko, ki bo ubogala le njega – in ki bo služila le njemu. Še celo, ko je med snemanjem zaslutil, da se med Bacalovo in Bogartom nekaj plete, je skušal »tisto« spraviti na film, saj ni hotel, da bi bilo med njima več kot na filmu. Svoje življenje je hotel spremeniti v film. Prvič, tako kot sta Harry in Marie v filmu drug drugega klicala Steve in Slim, sta tudi Hawks in njegova žena drug drugega klicala Steve in Slim. Drugič, Hawksova žena je bila precej mlajša od Hawksa – kot Bacalova od Bogarta. In tretjič, Hawksova žena je bila lepa, visoka,

vitka in ploska – kot Bacallova. In ker Nancy Hawksa ni ravno ljubila, je skušal ustvariti njeno izboljšano, izpopolnjeno filmsko verzijo.

Ko pa je ugotovil, da izgublja kontrolo nad Bacallovo, da mu jo spe-ljuje Bogart, da je le tretji v paru in da mu sanje bežijo, ji je zagrozil, da bo njeno pogodbo prodal kakemu malemu, ubožnemu studiu, tako da bo strmoglavila, a si je premislil in pogodbo raje – za milijon dolarjev! – prodal mogočnemu studiu Warner, ki je takoj sklenil, da mora ista ekipa – Hawks, Bogart, Bacallova – vajo ponoviti, le da tokrat filma niso posneli po Hemingwayu, temveč po Raymondju Chandlerju. V Globokem spanju (1946) so vsi njuni besedni dvoboji zveneli kot pet-tingi. Ona: »Predaleč greste.« On: »Tega ne morete reči moškemu, ki odhaja iz vaše spalnice.«

Ko je film prišel v kino, sta bila že poročena. Hawks je odšel. Nikoli več je ni režiral. Z Bogartom je igrala še dvakrat, v Key Largu (1948) in Temnem prehodu (1947), toda obakrat je izgledala kot njegova soču-tna žena, ne pa kot njegova ljubica. Vloge je zavračala, ker so se ji zdele banalne, nje nevedne, zato jo je studio Warner suspendiral. Vedno znova in znova, tako da je igrala vse manj, obenem pa javkala: »Odkar sem poročena z Bogiejem, me nima nihče več za igralko.«

Če je igrala v filmih velikih režiserjev (Minnelli, Wellman, Curtiz), so bili to njihovi minorni filmi, daleč od filmskega kanona – igrala je v vlogah, v katerih bi lahko igrale tudi druge igralke. Izgledala je ba-nalno, tako banalno, da se vsiljuje vprašanje: je Bacallova sploh igrala Slim ali pa je v resnici Slim igrala Bacallovo? Tudi replik, ki bi odme-vale, ni bilo več. Mistika je sprhnela. A po drugi strani, scenarist Moss Hart ji je takoj po filmu Imeti ali ne rekel: »Saj se zavedaš, da greš lahko po tem le še dol.«

Včasih je igrala v kakem hitu, recimo v farsu Kako omožiti milijonar-ja (1953), toda v senci Marilyn Monroe, ki je seks odpeljala v novo dobo. V Sirkovi melodrami Zapisano v vetru (1956) impotentnemu Robertu Stacku ni več mogla pomagati. Ni imela več »tistega«. Po Bo-gartovi smrti (1957) so postale njene filmske vloge še redkejše: v Har-perju (1966), v katerem je Paul Newman igral zasebnega detektiva à la Bogart, je bila skrivnostna, v Umoru na Orient ekspresu (1974) je bila ena izmed številnih morilk in morilcev, v Zmenku s smrtjo (1987) pa se je na koncu izkazalo, da je morilka le ona. Od nečesa je pač morala živeti.

A ironično: čeprav je kasneje zablestela na Broadwayu in pobrala dva tonyja (plus ugledno national book award za avtobiografijo!), je bila in ostala znana predvsem po tem, da je bila poročena z Bogartom (ki jo je itak spremenil v »ženo«, »mater«, »gospodinj« in »dobro gostiteljico«), zato je tudi domnevala, da bodo v njenih nekrologih pisali več o njem kot o njej. Pozabila je na Hawksa, ki je – drugače od Bogarta (ta je po treh igralskih ženah potreboval malce oddiha) – ni hotel spremeniti v »ženo«, »mater«, »gospodinj« in »dobro gostiteljico«, ampak v nekaj fantazijskega in sanjskega – v nekaj, kar dejansko sploh ne obstaja, še najmanj v barvah.

Med filmom in realnostjo ni srednje poti. Ko se je odrekla personi, ki jo je ustvaril Hawks, je bilo tako, kot bi se odrekla filmu.

Lauren Bacall je bila ena izmed zadnjih še živih filmskih boginj zlate dobe. Ob tem se spomnim na Luise Rainer, boginjo zlate dobe, ki je v letih 1936 in 1937 dvakrat zapored dobila oskarja, toda le leto kasneje je bilo njene kariere že konec. In še vedno je živa. Januarja je dopolnila 104 leta. Še vedno jo lahko angažirate. Le zažvižgati morate. Saj znate žvižgati, ne? Stisnete ustnice – in pihnete.

Tu pa je še prva postava lanskega leta:

Abeceda, Erwin Wagenhofer
Ameriške prevare, David O. Russell
Dva dneva, ena noč, brata Dardenne
Fantovska leta, Richard Linklater
Grand Budapest hotel, Wes Anderson
Medzvezdje, Christopher Nolan
Nebraska, Alexander Payne
Ni je več, David Fincher
Ugrabljeni, Denis Villeneuve
Varuhi galaksije, James Gunn
Zimsko spanje, Nuri Bilge Ceylan

MŠ jr.

FILMI

10 stvari, ki jih pri lanskih Oskarjih ne razumem

10 Zakaj so vsi tvitali vice le o obrazu 81-letne Kim Novak, ki da naj zamenja plastičnega kirurga, če pa je Matthew McConaughey, ki je Oskarja za najboljši animirani film podeljeval skupaj z njo, izgledal tako, kot da ima istega plastičnega kirurga?

9 Zakaj na tistem famoznem all-star selfieju ni nobenega Latinoameričana ali pa Azijca – in zakaj je edini Afroameričan na njem brat Lupite Nyong'o?

8 Zakaj so na podelitev Oskarjev pripeljali pravega kapitana Phillipa, ne pa tudi pravega somalskega pirata, ki je njegovo ladjo ugrabil, navsezadnje, ugrabitev ladje je terjala izredno količino nadarjenosti, ki jo najbolj slavi prav Hollywood?

7 Zakaj so mame dobitnikov Oskarjev še žive (in ja, v dvorani), njihovi očetje pa že mrtvi (in ja, v nebesih)?

6 Zakaj je bilo v montažnem mozaiku, ki naj bi nas spomnil na velike filmske junake in junakinje, le kakih 10% žensk?

5 Zakaj je potem Oskarja za glavno žensko vlogo dobila Cate Blanchett, ki jo vidimo v filmu Otožna Jasmine, ne pa Scarlett Johansson, ki je v filmu Ona ne vidimo, ampak le slišimo?

4 Zakaj je Oskarja za najboljši dokumentarec dobil dokumentarec o »tragediji« backup pevcev, ki nikoli ne postanejo slavni (20 Feet From Stardom), ne pa dokumentarec o kaki resničnejši stvari, recimo vojni, v kateri se res dogajajo tragedije?

3 Zakaj si Hollywood vedno tako patetično čestita, ko popravlja stare krivice (suženjstvo, aids), ki bi bile že zdavnaj popravljene, če bi filme o njih posnel tedaj, ko bi jih moral?

2 Zakaj sta filma Volk z Wall Streeta in Ameriške prevare, ki sta pokazala, da je ameriški sen le volčja prevara, povsem izvisela?

1 Kako je lahko Oskarja za najboljši film dobil film 12 let suženj, ki je – ob glavnem Oskarju – dobil le še dva Oskarja? Če sta v najboljšem filmu najboljša le stranska igralka in scenarij (pa še to prirejen po literarni predlogi), potem ne more biti ravno najboljši, ne?

12 let suženj

12 years a Slave, 2013

Steve McQueen

Ocena: ZADRŽAN+

Korenine.

Spomnite se vseh tistih holivudskih zaporniških filmov, v katerih v ječi, običajno kje na ameriškem neogotskem jugu, pristane nedolžen človek, ki potem na lastni koži izkusi vso krutost, ves sadizem in vso nečloveškost tega zaporniškega sistema. Film 12 let suženj, favorit za glavnega Oskarja, izgleda natanko tako. Solomona Northupa (Chiwetel Ejiofor), svobodnega črnca, ki živi na nesužnjelastniškem severu (New York), leta 1841 uspavajo, ugrabijo, preimenujejo in prodajo na globoki, rasistični, sužnjelastniški jug, kjer si ga potem podajajo in preprodajajo različni lastniki (Paul Giamatti, Benedict Cumberbatch), dokler ga ne kupi Epps (Michael Fassbender), psihopatski, sadistični, nečloveški, zverinski veleposestnik, ki se – podobno kot lagerfirer Amon Goeth v Schindlerjevem seznamu – izživlja nad svojo »lastnino«, pri tem pa citira Biblijo. Film brutalno prikaže sužnjelastniški stroj: kako je deloval, kako je črncem pil kri, kako jih je mučil, obešal in poniževal, kako jih je spreminjal v brezplačno in brezpravno delovno silo, s katero je potem bajno bogatel. Ni dvoma: prvobitna akumulacija ameriškega kapitalizma je bila produkt suženjskega dela. Steve McQueen vse to zelo stilizira in estetizira, kot da bi skušal s tem preglasiti svoje lastne male trivializacije sužnjelastništva. Prvič, črni sužnji, ki zborovsko prepevajo spirituale, so za tako smrtno resen film – in za tako smrtno resno obsodbo sužnjelastništva – prehud in prenaiven kliše. Drugič, če film obsoja sužnjelastništvo, kar itak ni težko (sužnjelastništvo je najlažja tarča), zakaj potem nekateri sužnjelastniki veljajo za svinje, drugi pa ne (človek, ki prodaja ljudi, je moten, pa četudi je »zabaven«)? Tretjič, zakaj morajo holivudski filmi o sužnjelastništvu vedno opozoriti, da so črnce – in to očitno vsakega posebej! – osvobodili belci (tokrat Brad Pitt!)? In četrtič, film na sužnjelastništvo pogleda skozi oči svobodnega črnca, s čimer pa nehote ustvarja vtis, da je bilo sužnjelastništvo bolj krivično do svobodnih kot pa do nesvobodnih črncev, da so bili nekateri črncci bolj upravičeni do svobode kot drugi in da sužnjelastniki naredijo napako, ko zaslužnijo svobodnega črnca. Pustili bi ga pri miru, pa jih tale film ne bi zašpecal akademiji, ki deli Oskarje.

22 Jump Street: Mladeniča na faksu

22 Jump Street, 2014

Phil Lord & Christopher Miller

Ocena: **ZADRŽAN+**

Trdnost zakona.

Ko je Bruce Willis v filmu Umri pokončno 2 potarnal, da se mu je še drugič zgodila ista stvar, je bil to signal, da se zaveda, da nastopa v nadaljevanju, sequelu velikega hita. Tudi stotnik Dickson (Ice Cube) nam v filmu 22 Jump Street signalizira, da se zaveda, da nastopa v nadaljevanju hita 21 Jump Street: Jenku (Channing Tatum) in Schmidtu (Jonah Hill), svojima »tajnima agentoma«, velikima infiltratorjema, namreč razkrije, da ju čaka misija, ki je dobesedno identična tisti prejšnji. Le da ju tokrat pošlje na bližnji faks, izvor nove dizajnerske droge, kar je kakopak priložnost, da se 22 Jump Street prelevi tudi v sequel Landisove Nore hiše. Rolajo se bombastične žurke, bratovščine, bebavi rituali, steroidne tekme, slabi tripi, erekcije in wi-fi, predvsem pa se rola ljubezenska zgodba: Jenko in Schmidt ne izgledata le tako, kot da hodita, ampak tako, kot sta poročena. In na faksu je dovolj žensk in drugih temnih sil, ki ju skušajo ločiti, ali bolje rečeno – vse tiste hotne ženske in vse tiste agresivne, mafijske, morilske sile so tam zato, da bi testirale trdnost

njunega »zakona«. Hej, da bi rešila svoj »zakon«, gresta celo na terapijo! 22 Jump Street je dolgo, manično, utrudljivo nadaljevanje znane Tarantinove šale o gejevskem kontekstu Top Guna. Film, ki izgleda kot dvaindvajseto nadaljevanje, nam stalno mežika: vem, da sem sequel! Vi tudi veste, da sem sequel! In zdaj vsi skupaj uživajmo v tem, da smo meta!

3 dni za uboj

3 Days to Kill, 2014

McG

Ocena: **PROTI**

Ubij ali umri!

Kevin Costner izgleda kot Steven Seagal ali pa Dolph Lundgren v tistih cenenih akcijskih filmih, posnetih v Bolgariji, Moldaviji in Gruziji, potemtakem tam, kjer obstaja poceni delovna sila in kjer tuji investitorji ne plačujejo davkov. Razlika je le v tem, da se Trije dnevi za uboj ne odprejo v kaki Sofiji, ampak v Beogradu, v hotelu Jugoslavija, v katerem Ethan Renner (Kevin Costner), agent Cie, preživi pokol, ki ga zakuhata Volk in Albino, nova zvezdnika globalnega podzemlja (z res grdimi navadami, med katere sodita predvsem trgovanje z orožjem za množično uničevanje in obglavljanje žensk), toda izraz »preživi« je relativen – pri tem namreč kolapsne in ugotovi, da je fatalno bolan (možgani!) in da ima le še nekaj mesecev življenja. Potem pa dobi ponudbo, ki je ne more zavrnuti: v zameno za likvidacijo Volka (»last job«) mu bodo priskrbeli novo, eksperimentalno racnijo, ki naj bi mu življenje olajšala in podaljšala (hej, mrtvi nima kaj izgubiti!), kar je seveda lepa priložnost, da se seagaliada oz. lundgreniada prelevi v novo verzijo Ugrabljene, v kateri je Liam Neeson pred zvodniško mafijo reševal svojo hčerko. Tudi Costner ima hčerko (Hailee Steinfeld), ki jo vidi le občasno, tudi njegova hčerka ne more brez Pariza in tudi njegova hčerka je potrebna odrešitve, kajti zahajati začne v nočne lokale, ki pa so, kot vemo, itak mafijski, tako da ji grozi to, kar grozi Neesonovi hčerki – ilegalni seks. Ja, punca potrebuje dobrega, preverjenega Telesnega stražarja. Film, v katerem se luknje množijo premosorazmerno z eksplozijami, je – tako kot Ugrabljeno – napisal Luc Besson, producirala pa jih je njegova EuropaCorp, ki na holivudske superjunaške

spektakle odgovarja z evropskim superjunaškim pudingom, v katerem stripovske supermane, batmane, spider-mane in iron-mane, ki rešujejo svet, nadomeščajo ostareli agenti Cie, ki rešujejo čast svojih hčera. Costner ima hčerko le zato, da jo lahko rešuje. Če bi imel več časa, bi se z njo poročil, umazano delo pa bi prepustil Seagalu ali Lundgrenu, ki bi ga opravila pro bono, brez nepotrebnih faustovskih kupčij, ki le jemljejo čas.

47. ronin

47 Ronin, 2013

Carl Rinsch

Ocena: **PROTI**

Brezposelni.

Keanu Reeves je v zadnjih letih igral v toliko filmih, ki jih ne bodo pomnili niti kompletisti, kaj šele povsem običajni kolekcionarji in fetišisti, da se zdi, kot da je ostal brez agenta. V filmu 47. ronin igra ronina – samuraja, ki je ostal brez gospodarja. V Roninu, ki ga je pred petnajstimi leti posnel John Frankenheimer, so Robert De Niro, Jean Reno, Stellan Skarsgård in Sean Bean igrali novodobne ronine, tajne morilce, ki so po padcu berlinskega zidu in koncu hladne vojne ostali brez gospodarjev, brez delodajalcev. Reeves – ki mu je ime Kai in ki je tako zapet in zaripel, kot da je res brezposeln – igra kakopak starodavnega, avtentičnega, fevdalnega ronina, kar veste po tem, da je mešanec, napol Anglež in napol Japonec, in da je divji otrok, ki so ga vzgojili gozdni demoni (po resnični zgodbi!), toda veliki gospodar, ki ga posvoji, je spričo okoliščin prisiljen v seppuku, ritualni samomor, ki ga veleva kodeks časti, tako da se Reeves – podobno kot De Niro, Reno, Skarsgård in Bean – znajde na prostem trgu, na katerem pa se potem – v svoji romantični sli po maščevanju – gnete s čarovnicami, zmaji, humanoidnimi plazilci, neopisljivimi beštijami, letečimi kimoni in magičnimi meči, ki skušajo tole dokaj statično revizijo Mizoguchijeve samurajske klasike iz leta 1941, tole anti-Hitrost, ki ne ve, kaj točno bi počela med akcijskimi prizori, na vsak način prilepiti na fantazijsko matrico Gospodarja prstanov, toda tako smrtno resno, da jo boste – na čelu z Reevesovo repliko »Za tabo bom šel skozi tisoč svetov in deset tisoč življenj« – gotovo videli v naslednjem nadaljevanju Filma, da te kap.